

Van de Voorzitter

De Nederlandse criminologie ontwikkelt een ongekende dynamiek. Nog nooit is het aantal benoemingen en oraties van hoogleraren in de criminologie zo hoog geweest als in de afgelopen 12 maanden. Voor een deel hangt dit samen met een generatiewisseling of wisseling van de wacht. Zo zijn plaatsvervangers aangetreden of benoemd voor scheidende hoogleraren in Amsterdam, Utrecht, Leiden en Groningen, is er een nieuwe leerstoel criminologie in het leven geroepen in Nijmegen en een bijzondere leerstoel aan de Open Universiteit. Voor een ander deel zien we een aantal benoemingen en oraties op bijzondere leerstoelen. Deze bieden extra mogelijkheden om bepaalde aspecten van de criminologiebeoefening uit te breiden en ook breder onder de aandacht te brengen. Ik denk dat wij blij mogen zijn met een toenemende differentiatie en specialisatie van de criminologiebeoefening en met de benoeming van enkele vrouwelijke hoogleraren criminologie.

À propos, in deze aflevering van *De Criminoloog* treft u een interview aan met Dina Siegel die Frank Bovenkerk in Utrecht is opgevolgd als hoogleraar criminologie.

Wél moet gezegd dat de formuleringen van nieuwe leeropdrachten soms vragen oproepen. Het zelfde geldt voor de functies waarmee het hoogleraarschap soms wordt gecombineerd. Het een en het ander maakt duidelijk dat de criminologie evenmin ontkomt aan wat KNAW president Robbert Dijkgraaf 'de vloek van de toepassing' noemt. Omdat in bedreigingen ook kansen liggen, kan die vloek een zegen worden. Een voorwaarde is echter dat onderzoeksbelangen transparant zijn en criminologen elkaar ook de maat (durven) nemen qua maatschappelijke betrokkenheid en wetenschappelijke integriteit.

Willem de Haan

INHOUDSOPGAVE

1 Van de Voorzitter

Opinie

- Mooie data van de allergerste soort

2 Het Interview

- Prof. Dr. Dina Siegel

3 Uit het onderzoeksveld

- Bedelaarsters en landloopsters in de Rijks Werkinrichting Veenhuizen, later Leiden (1886-1892)

5 Criminologische conferenties

- Studiemiddag mensen met een verstandelijke beperking en het strafrecht
- European Society of Criminology conference

6 Buitengewone masterscripties

- NVK scriptieprijs
- Osu!: Een onderzoek naar het sociale leerproces tijdens het trainen in een full contact vechtsport.
- Diefstal en illegale handel in kunst, een kunstig verband
- Nigeriaanse slachtoffers van mensenhandel; Een vergelijking tussen de Nederlandse B9-regeling en het Belgische statuut mensenhandel.

8 Recent verschenen

9 Promoties

Benoemingen, onderscheidingen, enz.

10 Agenda

Colofon

Opinie

Mooie data van de allergerste soort

Frank van Gemert

De biografie is een stiefkind in de criminologie. Behalve Bettien Martens en Gerrit 'de stotteraar', die door respectievelijk Frank Bovenkerk (1995) en Hagar Peeters (2002) werden geportretteerd, zijn er bij mijn weten geen criminele hoofdpersonen van dit soort Nederlandse criminologische studies. Peeters kan overigens bezwaarlijk criminoloog genoemd worden, zij is dichteres. Dat er niet meer zijn heeft vermoedelijk te maken met bezwaren die zijn op te werpen tegen deze tak van sport. Kennelijk gelden die niet voor journalisten, want bij Bruna en AKO liggen altijd *true crime* stapeltjes met de levensverhalen van Nederlandse boeven, opgetekend door journalisten zoals Bart Middelburg, Marjan Hüsken, Henk Jan Kortering, Paul Vugts, enz. Welke bezwaren dat dan zijn? Iedere criminoloog kan ze bedenken.

N=1. Wat moet je met het verhaal van een enkele persoon? Hoe kun je dat generaliseren zodat uitspraken mogelijk zijn over een grotere groep? Hoe kun je weten dat wat die ene persoon je vertelt de waarheid is, zeker nu het een persoon betreft die het met de regels, en dus wellicht ook met de waarheid, niet zo nauw neemt? Wat die persoon vertelt, is subjectief. Criminelen die in de kraag zijn gevat, zijn mensen die vanwege spijt, schaamte of woede hun daden in een specifiek licht plaatsen. Ze hebben daar in detentie lang over kunnen nadenken en komen nu met rationalisaties op de proppen. Zelf vind ik overigens die subjectiviteit niet een probleem, want als iemand voor en vanuit zichzelf spreekt is hij het meest geloofwaardig. Het is vervolgens aan de onderzoeker om het verhaal in perspectief te plaatsen. Er zijn boeven op vrije voeten en criminelen die vastzitten. De laatste groep is makkelijker te vinden, maar bovenstaande ar-

gumenten lijken meer op hen van toepassing dan op de actieve daders. Al geruime tijd is een debat gaande over de voor- en nadelen van werken met deze populaties. Een overzicht daarvan is te vinden in een boek dat Wim Bernasco (2010) recent samenstelde. Zoals de meeste biologen het liefst dieren in de vrije natuur bestuderen, gaat ook mijn voorkeur uit naar daders op vrije voeten.

Nu is er een soort biografie die al alle onwenselijke aspecten in zich lijkt te verenigen. Dat staat garant voor data van de alerergste soort: de autobiografie van de gedetineerde boef. Niet op vrije voeten, sterk subjectief en geheel naar eigen inzicht van de auteur zich verhoudend tot de werkelijkheid. Daarnaast geldt ook nog het algemene argument van de beperkte generaliseerbaarheid. Een Nederlands voorbeeld is het levensverhaal van George van Dijk (2008), die al schrijvend bij voortduring zijn kracht en vechtkunsten benadrukt, samen met zijn connecties in het criminele milieu. Ook de autobiografie van meesterkruker Aage Meinesz (1976) werd in detentie geschreven en ook hij klopt zich op de borst, zij het dat hij zijn status als meesterkruker en womanizer onderstreept.

Wat moet je als criminoloog in hemelsnaam met zulke boeken? Een antwoord komt van Amerikaanse collega Neal Shover. Hij schrijft daarover in de genoemde bundel, maar meer uitgebreid komt zijn suggestie naar voren in een ander artikel (Shover 2010). Shover heeft meer dan 200 (Engelstalige) autobiografieën opgespoord van gedetineerde criminelen en hij beschrijft hun waarde voor de onderzoeker, mits deze bereid is ze als etnografische data te beschouwen. Natuurlijk zijn de bezwaren niet plotseling verdampt, maar dat laat onverlet dat hij kan wijzen op terugkerende patronen en thema's. Zo wordt vaak genoemd dat met het verblijf in de gevangenis twijfels over het (opnieuw) plegen van criminele feiten te plegen verdwijnen. "General evidence of this kind is dismissed as anecdotal, but its appearance in multiple life histories suggests such a dismissive response may be short sighted". Omgekeerd stelt hij vast dat veronderstellingen voor het calculerende karakter van criminelen weinig onderbouwing vinden in deze bronnen. "It is remarkable how few pages of criminal life histories are devoted to talk about legal penalties and how they constrain calculation and criminal decision making". Interessant zijn ook de verschillen die hij waarneemt tussen verschillende soorten daders. Dieven en hosselaars die op straat werken plaatst hij tegenover witteboordencriminelen. De eersten leggen zich veelal neer bij de uitspraak van de rechter, maar uit de autobiografieën van de tweede groep blijkt een tegenovergestelde houding. Zij verzetten zich in de eigen tekst tegen misvattingen die zij zien en tegen het onrecht dat hun is aangedaan. "The ways offenders interpret and talk about themselves and their lives varies with social class", concludeert Shover.

Natuurlijk, de meerwaarde van deze bron ontstaat pas wanneer een flink aantal autobiografieën kunnen worden geanalyseerd. In het Nederlands taalgebied zijn zulke aantallen niet voorhanden. Nog niet. Een rechts kabinet is in de maak. Dat betekent hogere minimumstraffen en TBS-ers moeten vrezen überhaupt niet meer vrij te komen. Een nadeel met een voordeel. Iedere gedetineerde kan van staatswege pen en papier worden verstrekt.

Bernasco, Wim (ed.) (2010). *Offenders on offending. Learning about crime from criminals*. Cullompton: Willan
Bovenkerk, Frank (1995). **La Bella Bettien**. Amsterdam: Pandora

Dijk, George van (2008). *Leven achter tralies. Wheelen en dealen in de gevangenis*. Rijswijk: Elmar.

Meinesz, Aage (1976). *Mijn nachten met de thermische lans*. Amsterdam: De geïllustreerde pers.

Peeters, Hagar (2002). *Gerrit de stotteraar. Biografie van een boef*. Amsterdam: Podium.

Shover, Neal (2010). Life histories and autobiographies as ethnographic data. In: David Gadd, Susanne Karstedt & Steven Messner (eds.) *The Sage Handbook of Criminological Research Methods*. London: Sage.

Het Interview

Miranda Boone

Dina Siegel
Hoogleraar Criminologie Willem Pompe Instituut,
Universiteit Utrecht

De ondertitel van je oratie luidt: etnografie in criminologisch onderzoek. Kan je nog eens uitleggen wat etnografie betekent?

Etnografie is een bepaald perspectief op onderzoek doen. In de loop van de geschiedenis zijn er verschillende betekenissen aan gegeven, maar in simpele woorden gaat het er om dat je je als onderzoeker gedurende een langere periode in bepaalde plaatsen vestigt en daar informatie verzamelt door middel van participeren observeren, het observeren van en het meedoen aan bepaalde activiteiten. In het klassieke antropologisch onderzoek was het de bedoeling ongeveer een jaar op dezelfde setting te blijven om te observeren hoe de lokale bevolking in verschillende seizoenen omgaat met het vee, met de oogst, met elkaar. In de moderne antropologie is het niet zo belangrijk om de vier seizoenen te volgen, maar de langere periode van aanwezigheid maakt een diepgaander contact en mogelijk en begrip voor de drijfveren van mensen.

Is dat nu een methode die veel wordt toegepast in de criminologie?

Nee, maar het is de missie van culturele criminologen om te laten zien dat het in de criminologie gaat om mensen van vlees en bloed. Dat je ook met criminelen kunt communiceren en naar toe kunt gaan. Je kunt ook in een criminele of gevaarlijke setting onderzoek doen, althans een setting die iemand heeft het gedefinieerd als gevaarlijk. Als we praten over gangs of over de maffia zijn dat begrippen, maar eigenlijk gaat het over dezelfde menselijke relaties en situaties als waar het in niet gevaarlijke omgevingen of settings om gaat. En een andere missie is niet alleen de klassieke methoden van etnografie toe

te passen, maar ook vernieuwende etnografische methoden, zoals multiside etnografie. Dus tegelijkertijd op verschillende plaatsen mensen observeren, met mensen praten....

Sorry, maar dat moet je nog wat beter uitleggen

Multiside etnografie betekent dat je tegelijkertijd op verschillende plaatsen op de wereld met je gsm via skype of via internet, informatie krijgt van jouw respondenten. Een soort etnografie op afstand. *To be there and not to be there*, je hoeft daar niet fysiek aanwezig te zijn, maar je kunt ze nog steeds volgen van dichtbij.

Wordt het dan niet heel fragmentarisch of kun je toch een soort permanente aanwezigheid realiseren?

Je kunt proberen zoveel mogelijk aanwezig te zijn, observeren, maar dat betekent niet dat je 24 uur bij de computer moet zitten om te skypen. Maar dat is ook het geval bij gewoon etnografisch onderzoek, dan ben je ook niet de hele tijd in het gezin dat jij wilt bestuderen.

Bij etnografisch onderzoek naar de Russische maffia of diamantenhandel kunnen veel mensen zich denk ik nog wel wat voorstellen. Maar dat geldt minder voor het derde onderwerp uit je oratie, Mozart.

Mozart is een voorbeeld hè. Het gaat niet om Mozart, maar ik gebruik Mozarts dood als voorbeeld van een tweede vernieuwende methode in etnografisch onderzoek. Welke betekenis, welke symbolen kan je in zijn werk ontdekken, in zijn opera's en muziekstukken. Kun je op basis van zijn muziek en de symbolische betekenis ervan zijn sociale wereld begrijpen, zijn vijanden en concurrenten? Lombroso heeft het gedaan, je zou zeggen Lombroso en culturele criminologie dat zijn tegenstellingen, maar Lombroso gebruikte eigenlijk een etnografische analyse van de kunst van gedetineerden en van grote criminelen. Om te begrijpen wat zij daarmee wilden zeggen.

Maar hoe ga je dan concreet te werk?

Een van de vragen uit mijn onderzoek op dit moment is: kan de muziek bepaalde gevoelens, bepaalde emoties, bepaalde associaties oproepen die eigenlijk strafbaar zijn? Moordlust. Dat betekent niet meteen dat er ook een moord wordt gepleegd. Maar draagt de muziek ook bij aan zoiets. Op dit moment ben ik geïnteresseerd in muziek en pijn. Op welke momenten voelen mensen pijn van muziek. In verschillende culturen wordt daar op verschillende manieren op gereageerd. Bijvoorbeeld Japanse muziek van de 18e eeuw is voor onze oren een soort van pijnlijke ervaring, zoals Westerse popmuziek, dat is voor Islamitische gedetineerden.

Dus je laat het mensen horen en je vraagt ze wat ze ervan vinden en hoe ze het ervaren?

Ja, dat is een van mijn favorieten hè? Daarmee combineer ik mijn hobby, muziek, met mijn vak.

Je noemde het al. Die voorbeelden zijn eigenlijk ook allemaal voorbeelden van culturele criminologie, althans passen in die benadering. Kun je nog eens aangeven wat jij daaronder verstaat?

Culturele criminologie, zoals ik het begrijp, is een bepaalde 'school of thought', een manier van denken. Het combineert inzichten uit de kritische criminologie met empirisch onderzoek, bij voorkeur etnografie, maar het hoeft niet. Er wordt gebruik gemaakt van inzichten uit andere disciplines

en velden, zoals kunst, media, architectuur, filosofie, muziek, dus het is een hele rijke manier van denken. De vragen blijven hetzelfde. De meest banale criminologische vragen zijn ook onderwerp van de culturele criminologie: dus waarom plegen bepaalde mensen wel of niet... Maar we zoeken de antwoorden in combinaties van inzichten uit verschillende disciplines.

Is het dan vooral de manier van onderzoek doen, de methode die culturele criminologie onderscheidt van andere stromingen binnen de criminologie? Of is er ook een ander theoretisch perspectief?

Nou, zoals ik al zei culturele criminologen zijn ook kritische criminologen. Een stroming die is ontstaan in de jaren zestig en die criminaliteit – of de definitie daarvan – vooral verklaart uit de machtsverhoudingen die in een samenleving bestaan. Dus een kritische benadering is belangrijk, maar het is ook een manier van onderzoek doen. En dan komen we op het punt waar je in het begin naar vroeg. Past etnografie nu in de criminologie? Ja, in culturele criminologie past het wel.

Je zegt ook in je oratie naar aanleiding van het voorval in Oblomov waar je een grote Russische crimineel tegenkomt dat je je zorgen maakt de controleerbaarheid en de externe validiteit van je materiaal. Hoe ga je daarmee om? Heb je daar al oplossingen voor gevonden?

De problematiek van controleerbaarheid en externe validiteit is de problematiek van kwalitatieve methoden van onderzoek in het algemeen. Niet alleen in de criminologie, maar ook in de antropologie, ook in de kwalitatieve sociologie. Dus dat probleem bestaat. De manier om dat te beperken, is triangulatie. Je probeert van verschillende bronnen informatie te krijgen om op die manier te checken of het wel of niet klopt. Controleerbaarheid is moeilijk, omdat het in principe gaat om momentopnames. Het gebeurt vandaag, het gebeurt niet volgende week, maar dat is de dynamiek van het leven. Het is een beperking, maar iedere methode heeft zijn beperkingen, ook kwantitatieve methoden. En de waarde van deze methode van onderzoek is heel groot. De betrouwbaarheid moet eigenlijk gebaseerd worden op de staat van dienst van de onderzoeker. Wat hij schrijft, hoe hij analyseert of de details precies zijn. Maar het is uiteindelijk ook een visie op de werkelijkheid die wordt gepresenteerd.

Wat zijn je onderzoeksplannen. Hoe ga je de culturele criminologie in Utrecht verder uitbouwen?

Utrecht is culturele criminologie. Dat heeft Frank (*Bovenkerk, redactie*) al gedaan en dat is voor mij gewoon een realiteit. Alles draait hier om culturele criminologie. Dus ik zit in een omgeving van culturele criminologen en die wil ik verder uitbouwen. Volgend jaar starten we onze internationale master waar we ook studenten uit Oost-Europa en van buiten Europa, bijvoorbeeld Latijns-Amerika, hopen aan te trekken om Global Criminology te komen studeren. We zijn van plan om volgend jaar een grote internationale conferentie te organiseren, samen met de University of Kent waar ook Jock Young en Keith Hayward zullen komen spreken. En er zijn al verontwikkelde plannen om een nieuw tijdschrift te lanceren.

Marian Weevers (Gemeente Leiden)

Historisch criminologisch onderzoek kan een ander licht werpen op huidige criminologische praktijken. Op zoek naar literatuur over de Rijkswerkinrichting te Veenhuizen voor een artikel over bedelaars en landlopers stuitte wij (ik en mijn medeonderzoekster, Catrien Bijleveld) tot onze grote verrassing op de publicatie *Bedelaarsters en landloopsters in de Rijkswerkinrichting Veenhuizen, later Leiden (1886-1892)*. Tot onze grote verrassing, omdat verwijzingen naar het voorkomen van vrouwen onder degenen die een eeuw geleden werden opgezonden naar een Rijkswerkinrichting uiterst spaarzaam bleken. De Rijkswerkinrichting te Veenhuizen is nu een tot de verbeelding sprekend museum. Maar in de overblijfselen van haar rijke geschiedenis zijn nauwelijks sporen van de vrouwelijke verpleegden, zoals de tewerkgestelde landlopers toen genoemd werden, te vinden. Die sporen ontbreken ook in het voormalige Pesthuis te Leiden, nu museum Naturalis, waar zij tussen 1889 en 1920 verbleven.

Een publicatie zoals die van de heren Van Eendenburg, vader en zoon is de droom van elke onderzoeker. Alle vrouwen die tussen 1886 en 1892 waren veroordeeld tot opzending staan gerangschikt naar nummer van inschrijving, met o.a. vermelding van geboortedatum, beroep, huwelijkse status, godsdienst, lengte, eventueel genoten onderwijs, namen van de ouders en duur van de opzending. Tot onze verbazing hoorden wij dat in alle jaren volgend op de publicatie in 2004 zich geen enkele onderzoeker had aangemeld bij bovengenoemde heren.

Wij waren zeer verheugd met het feit dat de heren Van Eendenburg ons de volledige excell-bestanden waarin zij de gegevens geordend hadden ter beschikking wilden stellen. Dit bespaarde ons het moeizame geploeter om alle inschrijfggegevens, – daar komt bij dat sommige handschriften wat toegankelijker zijn dan andere – van ‘onze’ vrouwen te typen.

Op basis van bovengenoemde bronbewerking konden wij ons langzaam een beeld vormen van deze ongelukkige vrouwen. Wij zagen dat zij voor het merendeel oud, ziek, recidivist en alleenstaand waren. Maar wat voor geschiedenis ging er schuil achter deze levens? Waren zij vanaf hun geboorte gedoemd tot een bestaan in de marges van de samenleving? Waren het acute crises die hen het zwerverspad op stuurden? Vormde het bedelen hun enige ‘zonde’ of was er meer aan de hand? Hadde zij kinderen en wat gebeurde er met die kinderen tijdens hun verblijf in de instelling? Waar konden wij meer informatie vinden?

Behalve de inschrijvingsboeken bevat het archief van de Rijkswerk Inrichting voor Vrouwen dat gedeponneerd is in het Nationaal Archief te Den Haag ook missivenboeken: overzichten van uitgaande stukken, voornamelijk correspondentie tussen de directie en het ministerie van Justitie of de directie van de RWI te Veenhuizen. Deze overzichten geven een redelijk, zij het incompleet, beeld van de dagelijkse gang van zaken in de RWI. Dat de vrouwen zich voornamelijk ledig moesten houden met het breien van sokken voor hun mannelijke collega’s in Veenhuizen of (met iets betere kwaliteit wol) voor het ministerie van Koloniën. Uit de bestellingen konden wij hun dieet min of meer distilleren: veel peulvruchten en roggebrood, wat vlees en weinig fruit of melkproducten. Het boeiendst waren echter de zeer sporadische opmerkingen over

het gedrag van de verpleegden. Eén keer lasen wij iets over een zekere Aaltje die betrap was op ontuchtige handelingen en vernemen wij dat A. Mulder onhandelbaar is en weigert te werken. Dit maakte ons nieuwsgierig naar de achterliggende stukken: inspectierapporten, jaarverslagen, brieven, etc. Daar moest toch nog wel iets van te vinden zijn?

Het Nationaal Archief verwees ons naar de zogenaamde Verbaalarchieven van het ministerie van Justitie, ingang 2.09.22. Op basis van de globale inhoudsbeschrijving zou daar inderdaad een en ander over de Rijkswerkinrichtingen te vinden moeten zijn. Probleem is dat het Verbaalstelsel, dat de overheden in de negentiende en twintigste eeuw hanteerden, moeilijk toegankelijk is. Het betreft chronologisch geordende archieven die niet op thema ontsloten zijn. De klappers en indices die toegang geven tot de dossiers waarin de stukken zijn opgeslagen, zijn alleen op nummer gerubriceerd. Dat betekent dat je eerst diverse nummers moet opvragen om er vervolgens achter te komen of een of meer van de opgevraagde dossiers de gezochte stukken bevatten. Een heidens karwei temeer daar de leesbaarheid van de handschriften in sommige van de opgevraagde dossiers liet ook ernstig te wensen over liet. Om meer zicht te krijgen op de levens van deze vrouwen gingen wij op zoek naar andere bronnen. Persoonsgegevens hebben wij proberen te achterhalen door alle namen na te trekken in de databases van Genlias, Drenlias, de genealogische internetapplicatie van de gemeente Amsterdam en de digitale stamboom. Over het merendeel van de vrouwen zijn wij daarmee weer iets meer te weten gekomen. Bijvoorbeeld uit wat voor gezinnen zij kwamen: wat hun ouders voor de kost deden, het aantal kinderen waarmee zij opgroeiden en eventuele sterfgevallen binnen het gezin. Wij vonden hun beroepen en die van hun eventuele echtgenoten, vermeldingen van ongehuwd moederschap, van het overlijden van echtgenoten en van scheiding en verlating.

Het gebrekkige onderwijs dat een groot aantal van onze vrouwen ongetwijfeld had genoten weerspiegelt zich in het feit dat achter verschillende (maar fonetisch sterk op elkaar lijkende) namen soms dezelfde persoon schuil lijkt te gaan. Waar wij geboorteakten van vrouwen hebben teruggevonden blijken de daar vermelde data ook nog wel eens te verschillen van wat de vrouwen vermoedelijk zelf bij hun inschrijving in de RWI hadden opgegeven. Het grappige is dat zij hun verjaardag meestal wel goed hadden, maar er nogal al eens naast zaten als het ging om het geboortjaar. Datzelfde fenomeen zien wij ook in het Politieblad. Agnes F is in 1866 23 jaar oud om in 1880 weer op te duiken als 44-jarige.

Ook gegevens over scheiding, huwelijk en verlating komen niet altijd exact overeen. Wij hebben er rekening mee gehouden dat sommige vrouwen zich uit schaamte nogal eens geroepen voelde de werkelijkheid geweld aan te doen.

Behalve dat het interessant is om te vernemen hoe tijdgenoten over deze vrouwen en hun lot dachten, is het ook een manier om iets meer over deze vrouwen zelf te weten te komen. Hierbij moeten we ons dan natuurlijk sterk realiseren hoe gekleurd dat beeld zal zijn door de opvattingen van de waarnemer.

Want wat te denken van een beschrijving als: “sommigen van deze ongelukkigen... hebben een stompzinnige, dierlijk idiote uitdrukking op het gelaat” (uit *Het Paleis van Justitie* – een tijdschrift met beschouwingen over alledaagse criminaliteit, vooral interessant zijn de ‘Typen en schetsen uit de rechtbank’). Aan de andere kant kunnen wij hier ook een (heel voorzichtige) aanwijzing in zien dat zwakzinnigheid bij som-

mige vrouwen een rol kan hebben gespeeld. Zo vonden wij ook indicaties voor huiselijk geweld: “een soort van permanent glimlachje van het steeds bang zijn voor de grove knuisten van haar beschermer.”

Het regionaal archief Leiden is bezig met de digitalisering van hun krantenarchief. Dit proces is nog niet compleet waardoor wij dit archief niet voor de hele voor ons relevante periode konden raadplegen. Wel vonden wij een interessante beschouwing over de berechting van een ‘arme zwerfster’.

De opgezonden vrouwen van een eeuw geleden kunnen ons zelf niet meer vertellen hoe zij hun leven en hun behandeling ervoeren. Wij moeten de bronnen voor hen laten spreken.

De zoektocht naar hun levensloop, achtergrond en karakter heeft veel weg van het ontcijferen van een ingewikkeld raadsel of het oplossen van een puzzel: een proces van moeizaam bij elkaar zoeken van passende stukjes in de hoop dat die uiteindelijk tot een steeds completer, hoewel nooit exact (de vergelijking gaat niet helemaal op), beeld leiden.

Criminologische Conferenties

Studiemiddag mensen met een verstandelijke beperking en het strafrecht’, 21 mei 2010

Hendrien Kaal, WODC

Het onderwerp ‘mensen met een verstandelijke beperking en het strafrecht’ komt steeds meer in de belangstelling te staan, zowel binnen het justitieveld als binnen de verstandelijk gehandicapten-zorg. Het lijkt er op dat de criminologie tot nog toe vragen omtrent deze ogenschijnlijk groeiende doelgroep heeft laten liggen, terwijl de aanwezigheid van een (lichte) verstandelijke beperking (LVB) heeft criminologische relevantie. Het hebben van een LVB kan bijvoorbeeld van grote invloed zijn op het verloop van het verhoor en de rechtszaak. Een probleem blijkt de juiste diagnosticering ten behoeve van behandeling en risico-inschatting. Het hebben van een LVB is ook relevant voor het succesvol kunnen voltooien van alternatieve straffen, het functioneren van de delinquent in detentie, en voor de kansen op recidive. Genoeg aanleiding dus voor een NVK-studiemiddag met als titel “Een vergeten doelgroep? Criminologisch onderzoek naar mensen met een verstandelijke beperking”. Deze vond plaats op 21 mei j.l. in de Van Hooffzaal van het Ministerie van Justitie. Er waren drie inleiders (Xavier Moonen, Diny van der Kolk en Maroesjka van Nieuwenhuijzen) en één referent uitgenodigd (Andrea Donker). De middag werd ruim bezocht door zeker 50 belangstellenden.

Xavier Moonen, docent en onderzoeker aan de Universiteit van Amsterdam, beleidsadviseur bij de Koraal Groep en voorzitter van de Stichting Landelijk Kenniscentrum LVG, zette als eerste spreker uitgebreid uiteen wat in Nederland wordt verstaan onder een verstandelijke beperking (IQ<85 in combinatie met een beperkt sociaal aanpassingsvermogen, mits ontstaan voor het 18e levensjaar), en wat de beperkingen zijn van dit begrip. Daarbij liet hij ook zien hoe beperkt de waarde van een IQ-score is: zo werden in een recente studie waarbij verschillende tests afgenomen werden bij dezelfde persoon verschillen gevonden tot 30 IQ-punten. Vervolgens ging hij in op een aantal belangrijke bevindingen in de (LVB-)literatuur betreffende LVB

en criminaliteit. Hij belichtte ondermeer de in verschillende studies gevonden (complexe) relatie tussen LVB en delinquent gedrag, waarbij opviel dat in studies die de relatie tussen IQ en delinquent gedrag bestudeerden, de groep met IQ<80 overigens vaak niet betrokken was. Daarnaast benadrukte Moonen dat daders met LVB vaak zelf ook slachtoffers zijn. Tenslotte ging hij in op de extra kwetsbaarheden van de LVB-groep, met name tijdens verhoor- en getuige situaties waar de neiging tot ‘acquiescence’ een grote invloed kan hebben op de verkregen antwoorden. Hierbij is een belangrijk probleem dat LVB’ers vaak niet als zodanig herkend worden.

Door **Diny van der Kolk-Heyne**, GZ-psycholoog en Hoofd Psychologische Dienst, **Penitentiaire Inrichtingen Vught**, werden de kwetsbaarheden van LVB’ers vanuit een heel ander perspectief belicht: zij verhaalde onder meer vanuit haar eigen, jarenlange ervaring als gevangenispsycholoog over LVB’ers in detentie. Zij haalde uiteenlopende omvangschattingen aan, variërend van 7–44%, hoewel ze benadrukte dat harde gegevens niet bestaan. De in de literatuur beschreven samenhang tussen LVB problematiek enerzijds, en psychiatrische problematiek, persoonlijkheidsproblematiek, verslaving, overvraging, en agressie- en beheersproblematiek, met de separeercel als gevolg kwam duidelijk terug in de door haar beschreven casussen. De schrijvende verhalen die zij aanhaalde maakten goed duidelijk dat de personen die zij was tegengekomen in haar PI een aangepaste aanpak behoeften en niet konden gedijen in een standaard regime.

Weer een heel ander soort inleiding was die van **Maroesjka van Nieuwenhuijzen**, docent en onderzoeker aan de Universiteit van Utrecht, en lector Gehandicaptenzorg en Jeugdzorg aan de Hogeschool Leiden. Zij ging in op de kenmerken van jongeren met LVB, vooral op de sociale informatie verwerking, en op de manier waarop deze vastgesteld kan worden. Onderzoek van Van Nieuwenhuijzen en collega’s laat zien dat jongeren met de combinatie LVB en agressief gedrag, informatie anders waarnemen en een agressieve probleemoplossingsstijl hebben. Behandeling van deze jongeren lijkt wel kennis over adequate oplossingen op te leveren, maar er is geen transfer naar het dagelijks handelen.

Na deze drie uiteenlopende en boeiende inleidingen was er eigenlijk te weinig tijd over voor een uitgebreide discussie. Desalniettemin kwam de discussie onder leiding van **Andrea Donker**, lector Toegepaste Psychologie, Hogeschool Leiden, snel op stoom, en doordat de meeste aanwezigen langer bleven duurde deze uiteindelijk nog een klein uur. Hierbij werd vooral ingegaan op door Moonen gesignaleerde problemen bij het vaststellen van LVB, en de betrekkelijkheid van het IQ. Verder viel op dat een groot aantal van de toehoorders afkomstig was uit de (reclasserings)praktijk, en dringend verlegen zat om suggesties hoe met deze doelgroep om te gaan. Criminologen waren slechts in heel beperkte mate aanwezig op de studiemiddag. De discussie ging dan helaas ook niet verder in op de vraag hoe kennis uit de LVB-hoek en uit de criminologie elkaar kan aanvullen. In de inleidingen waren verschillende momenten waarop ik mij niet aan de gedachte kon onttrekken dat de LVB-deskundigen baat konden hebben bij een kijkje in de criminologische keuken; omgekeerd ligt hier een veld waar de criminologie nog erg veel over kan leren om haar werk vollediger te maken.

European Society of Criminology conference
(7-9 september, Luik)

Stephanie Rap

Begin september werd de 10e editie van de jaarlijkse European Society of Criminology conferentie gehouden in Luik. Het thema dit jaar was 'Crime and Criminology: from Individuals to Organizations'. Binnen dit naar mijn mening veelomvattende thema waren dit jaar een keur aan plenaire lezingen, panelsessies en posterpresentaties te bezoeken.

Binnen het thema stond het idee centraal dat er meer integratie zou moeten plaatsvinden tussen de 'traditionele' bestudering van criminaliteit, met de focus op individuele criminele gedragingen en de bestudering van criminaliteit op het niveau van organisaties en netwerken. Bestudering en analyse van crimineel gedrag zou op beide niveaus plaats moeten vinden en tijdens de conferentie konden er bruggen gebouwd worden tussen beide benaderingen. De bestudering van criminaliteit op het niveau van het individu kwam onder andere aan de orde in presentaties over bijvoorbeeld risico- en protectieve factoren die van invloed zijn op delinquent gedrag, het gezin en criminaliteit en vrouwen in detentie. Aan de andere kant van het spectrum waren er op het niveau van de organisaties interessante presentaties over georganiseerde misdaad, financiële vormen van criminaliteit, oorlogsmisdaden en 'state crime'. De bruggen konden voornamelijk gebouwd worden in de panelsessies die zich richtten op beleid, sancties en de aanpak van criminaliteit. Naar mijn mening kon binnen die sessies pas echt dieper ingegaan worden op de praktische implicaties van de uitkomsten van onderzoek naar individueel crimineel gedrag en criminele netwerken.

Wat mij opviel was dat er tussen de panelsessies door flink genetwerkt werd door de congresbezoekers. Het was een frappant gezicht om iedereen met de nauwsluitende congresrugzak op de rug te zien, terwijl ondertussen serieuze contacten gelegd werden. Tijdens de sessies zelf viel op dat niet alle presentaties van hetzelfde hoge niveau waren en discussies niet altijd (of soms helemaal niet) op gang kwamen. Jammer is het wanneer de spreker vergeet de power point presentatie op volledig scherm te projecteren of wanneer de presentatie zittend aan tafel wordt voorgelezen. Dit komt de overtuigingskracht van de presentatie doorgaans niet ten goede. De voorzitter van de panelsessie bepaalt in belangrijke mate in hoeverre er gelegenheid is voor discussies en vragen. Time-management is hierbij van belang en niet iedere voorzitter was daar even goed in thuis. Maar er waren gelukkig ook hele goede panelsessies te ontdekken, waar de uitwisseling van visies en ideeën als vanzelfsprekend tot stand kwam. Het netwerken leek mij voor veel congresbezoekers van groter belang dan het neerzetten van een goede presentatie.

Bij de 10de verjaardag van de conferentie werd bij mijn weten niet uitgebreid stilgestaan, al werd er vrijdagmiddag wel op ijs getrakteerd door de Amerikaanse tegenhanger van de European Society of Criminology. Naast het bezoek aan de conferentie zullen vele congresbezoekers ook de moeite hebben genomen om de stad Luik te bekijken. Aangezien de locatie van de conferentie buiten de binnenstad lag, was een korte busrit noodzakelijk, wat niet iedereen kon waarderen. Diegene die per trein zijn afgereisd naar Luik waren bij hun binnenkomst al verwelkomd door het megalomane treinstation van de hand van Santiago Calatrava. Na deze indrukwekkende

binnenkomst doet de stad Luik zelf wat bescheiden aan, al was een wandeling door de binnenstad en langs de Maas best aardig. Volgend jaar zal de ESC conferentie een heel ander decor kennen; Vilnius in Litouwen, en daar zal menigeen zich vast al op verheugen.

Buitengewone masterscripties

De NVK scriptieprijs was voor de scriptie van **Evita Sips** getiteld: *Codemn Silence, Honour the whistleblower?; The Emergence of Internal Whistleblowing Schemes within a Quest for Transparency*. Haar scriptie heeft betrekking op een actueel onderwerp, de positie van klokkenluiders. Waarom wordt in het algemeen zo tweeslachtig op klokkenluiders gereageerd; enerzijds worden zij gezien als de helden van de transparantie, anderzijds worden ze toch ook vaak beschimpt als deloyale verklikkers die de vuile was buiten hangen. Evita laat zien welke sociale mechanismen het doorbreken van stilzwijgen verhinderen. Maar zij wijst erop dat stilzwijgen soms zo slecht niet is en dat het streven naar transparantie niet zonder risico's is. Klokkenluidersregelingen kunnen maar al te vaak leiden tot het melden van irrelevante 'misstanden' of bepaalde personen in hun privacy schaden. Zij pleit dan ook voor regelingen die niet alleen rekening houden met de positie van de klokkenluiders, maar die ook voorkomen dat allerhande misstanden ongefilterd in de openbaarheid worden gebracht. De begeleider was Henk van de Bunt.

Osu!: Een onderzoek naar het sociale leerproces tijdens het trainen in een full contact vechtsport.

Ruben Assmann, MSc. Criminologie, Vrije Universiteit Amsterdam
Begeleider: Dirk de Jong

Waar, van wie, en hoe wordt (verkeerd) gedrag geleerd bij de beoefening van een full contact vechtsport?

Voor de beantwoording van deze vraag is het belangrijk inzicht te krijgen in wat er nou precies gebeurt in een kickboks school en tijdens trainingen. Om een dergelijk inzicht te krijgen ben ik net als Wacquant (1992) zelf aan de trainingen mee gaan doen. Omdat in verschillende media vaak naar voren komt dat het de allochtone jongeren zijn die graag een full contact vechtsport beoefenen, heb ik gekozen voor Amsterdam-Oost, waar een grote populatie allochtonen is. Uit verschillende discussies en onderzoeken over vechtsportbeoefening door jongeren, blijkt dat de trainer een cruciale rol speelt. Volgens verschillende deskundigen moet de trainer niet alleen technieken aanleren, maar ook op sociaal gebied de jongeren sturen. Verschillende wetenschappers stellen dat de trainer discipline, respect en zelfvertrouwen kan overbrengen bij de jongeren.

Volgens de hoofdtrainer van de sportschool waar ik heb getraind, is het allemaal niet zo simpel. In zijn omgeving zijn het veelal jongens van de straat die komen kickboksen. Deze jongeren leren van elkaar en hun rolmodellen. Dit zijn niet altijd de ideale schoonzonen. Zeker een persoon als Badr Hari geeft een verkeerd voorbeeld. De rolmodellen kunnen positief zijn zoals de trainer die ik heb gesproken maar zeker ook negatief. Volgens hem luisteren de jongeren niet naar een trainer of

jongerenwerker die van een HBO-opleiding komt of een cursus heeft gevolgd. Zij zijn alleen te bereiken door iemand die zelf van de straat komt en dus kan begrijpen wat zij meemaken. Het zijn jongens van de straat en volgens de hoofdtrainer, moet jezelf van de straat komen om deze jongens te kunnen begrijpen. Net zoals Wacquant (1992) al stelde dat je het beste zelf een vechtsport kan gaan beoefenen om te begrijpen wat zo'n vechtsport nou inhoudt. Hij doelde hier niet op de vechtsport an sich, maar juist ook op de omgeving, de structuren en cultuur eromheen.

Of de jongens zich door vechtsport leren beheersen is niet met zekerheid te zeggen. Uiteraard is dit per sportschool en per persoon verschillend. De sfeer, de manier van lesgeven, de trainer en de jongeren zelf zijn hierin belangrijke factoren. De trainer die ik gesproken heb zegt zelf dat jongeren zich leren beheersen, maar wanneer zij in een andere club gaan trainen kunnen vervallen in hun oude gedrag.

Tijdens de training zorgt de trainer voor discipline, maar op straat is de trainer er niet. De trainer uit dit onderzoek gebruikt leeftijdsgenoten die buiten de training de jongens in de gaten houden en aanspreken op hun gedrag. Hiervoor kiest hij de stoerste jongens uit, omdat zij ook de meeste invloed uit kunnen oefenen op de jongeren. Dit zijn de jongens waar de rest tegenop kijkt. Van deze stoere (alpha-male) jongens leren de andere jongens. Als de jongens zich misdragen zouden zij eerder luisteren naar correcties van deze alpha-male dan van de 'zwakkere' in de groep. Of dit daadwerkelijk effectief is heb ik niet kunnen meten. Wel geloof ik dat de meeste andere sportscholen dit niet zullen doen.

Vragen over hoe de jongens zich buiten de sportschool gedragen en hoe zij tegen de rolmodellen aan kijken waren vanwege de termijn van dit onderzoek lastig te beantwoorden. Niet op elke training waren namelijk dezelfde jongens aanwezig waardoor het contact wat stroef liep. Wel is op deze manier een eerste stap gezet voor meer van dit soort onderzoek op dit gebied op deze manier. Hopelijk kan op deze manier een bijdrage worden geleverd aan het beantwoorden van deze vragen in de toekomst.

Onderzoekstitel: Diefstal en illegale handel in kunst, een kunstig verband

Michiel Mopman, Vrije Universiteit Amsterdam
Begeleider: Frank van Gemert

Waar vanuit de onderzoekswereld veel aandacht naar diverse vormen van criminaliteit uitgaat, is de belangstelling voor kunstroof minder. Ook binnen de politie wordt kunstroof niet als een apart delict gezien maar eenvoudig afgedaan als 'reguliere roof'. Pas sinds kort is er weer een speciale afdeling kunst en antiek bij de KLPD in het leven geroepen. De unieke eigenschappen van kunst en de kunstwereld waren voor mij voldoende aanleiding om deze vorm van roof aan een grondig onderzoek te onderwerpen. Daarvoor is literatuurstudie verricht, de casuïstiek geanalyseerd en zijn interviews gehouden.

Uit de literatuur blijkt dat berichten over kunstroof vaak niet aan nader onderzoek worden onderworpen. Veel artikelen over (met name grote) kunstroof leggen een relatie met georganiseerde misdaad. Maar in geen van de gevallen wordt deze vooronderstelling met feiten ondersteund. De relatie is ook niet zo logisch als het lijkt. Zo bestaat voor een bekend

kunstwerk geen afzetmarkt omdat eenieder binnen de kunstwereld het werk zal herkennen als zijnde gestolen. Als casuïstiek heb ik 14 gevallen van kunstroof geanalyseerd op overeenkomstige kenmerken. Hieruit bleek een verscheidenheid aan zowel handelswijzen (modus operandi) als aan locaties van kunstroofstallen. Duidelijk werd dat een relatie tussen kunstroof en georganiseerde misdaad in Nederland niet aantoonbaar is. Kunstroofstallen blijken met name voor te komen op minder beveiligde locaties zoals bij particulieren, kerken, kleine musea en kastelen. In de meeste gevallen is er sprake van roof van relatief onbekende kunstwerken. Dit gebeurt waarschijnlijk op grote schaal omdat uit sommige casussen blijkt dat een enkele dader soms verantwoordelijk is geweest voor honderden roofstallen.

De zes geïnterviewde deskundigen onderschrijven mijn conclusies uit de casuïstiek. Zij spreken allen van beperkte betrokkenheid of afwezigheid van georganiseerde misdaad bij kunstroof, en benadrukken de vele roofstallen op lokaal niveau. Ook wordt aangegeven dat het relatief eenvoudig is om onbekende kunstwerken binnen de kunsthandel te gelde te maken.

De afwezigheid van georganiseerde misdaad wil overigens niet zeggen dat criminelen bij kunstroof niet samenwerken. Wanneer enkele criminologische en sociologische theorieën (de Routine Activities theorie van Cohen en Felson, de theorie van Granovetter over de kracht van zwakke sociale relaties en als aanvulling hierop de theorie van Hirschi over sociale binding) op het onderwerp worden toegepast, dan ligt ook een relatie tussen kunstroof en de handel in gestolen kunst voor de hand. Het is dan mogelijk om daderschap van zowel kunstroof als van handel in gestolen kunst te verklaren op basis van de hoeveelheid en sterkte van sociale relaties/binding, veranderingen in de dagelijkse routine en omgevingsfactoren. Kortom, het lijkt erop dat er geen 'zwarte markt' voor gestolen kunst bestaat maar dat gestolen kunst (indien het om relatief onbekende objecten gaat) zonder problemen binnen de reguliere kunsthandel te gelde kan worden gemaakt. Een sterkere focus op deze afzetmarkt zou daarom helpen om kunstroof beter te bestrijden.

Nigeriaanse slachtoffers van mensenhandel; Een vergelijking tussen de Nederlandse B9-regeling en het Belgische statuut mensenhandel.

Frank Noteboom (2009), Vakgroep Strafrecht en Criminologie, Rijksuniversiteit Groningen, begeleider: Jan Nijboer.

Deze scriptie heeft de scriptieprijs van de academie voor Wetgeving gewonnen (redactie).

In oktober 2009, startte in Zwolle de grootste mensenhandelzaak die ooit is gevoerd op Nederlandse bodem. Elf verdachten, voornamelijk Nigerianen, stonden terecht wegens grootschalige vrouwenhandel in de zaak die beter bekend staat als de Koolviszaak. Er werd geschat dat de verdachten meer dan honderd vrouwen verhandeld hebben met het doel om ze te exploiteren. Maar toch wilde of durfde een groot deel van de slachtoffers geen aangifte te doen.

De Nigeriaanse vrouwen gaven als reden hiervoor dat ze bang waren dat de handelaren hen of hun familie in Nigeria fysiek wat aan zouden doen als ze zouden besluiten om wel aangifte te doen. Tevens waren ze bang voor de uitwerkingen van de

voodoo bezweringen die ze hadden ondergaan.

Alle slachtoffers bleken in Nigeria te zijn onderworpen aan (intimiderende) voodoo-rituelen. Deze rituelen gebruikten de handelaren om zich ervan te verzekeren dat de vrouwen die verhandeld werden, de schuld aan hen (zo'n 50.000 euro) zouden terugbetalen. In Nigeria en dan met name in Edo State vervullen deze voodoo priesters een vergelijkbare rol als de notaris in Nederland. Zoals de notaris het mogelijk maakt dat iemand juridisch zijn gelijk kan halen, zo zorgt de voodoopriester ervoor dat iemand zijn gelijk via de invloed van voduns kan halen. De slachtoffers vrezen deze voodoogeesten en willen, gedreven door hun angst, hun schuld dan ook koste wat het kost afbetalen. In mijn onderzoek wilde ik nagaan waarom de aangiftebereidheid van Nigeriaanse slachtoffers zo laag ligt en hoe Nederland de slachtofferregeling zo kan aanpassen dat de aangiftebereidheid van Nigeriaanse slachtoffers van mensenhandel omhoog gaat. De slachtofferregeling dient er namelijk juist voor te zorgen dat slachtoffers een aanklacht durven in te dienen. Naast Nederland heeft ook België sinds de jaren '90 veel te maken met Nigeriaanse slachtoffers van mensenhandel. Uit een vergelijking van beide landen kwam direct al naar voren dat België een veel grotere aangiftebereidheid van slachtoffers van mensenhandel kent dan Nederland. Uit mijn onderzoek is gebleken dat dit verschil in aangiftebereidheid van Nigeriaanse slachtoffers (mede-) verklaard kan worden door de verschillen tussen de B9-regeling en de Belgische slachtofferregeling, die beter bekend is als het statuut mensenhandel.

Op basis van mijn onderzoek stel ik voor om de B9-regeling op zes punten aan te passen. Belangrijk daarbij is dat de slachtoffers van mensenhandel in meer gevallen recht moeten hebben op een voortgezette verblijfsvergunning, dat ze meer grip moeten krijgen op hun eigen situatie en dat ze meer tijd moeten krijgen om te besluiten om wel of niet verklaringen af te leggen. Tevens beargumenteer ik dat het statuut mensenhandel op drie punten aanpassing behoeft. Het belangrijkste is wel dat de slachtoffers van mensenhandel een langere bedenktijd moeten krijgen om te beslissen om wel of niet aangifte te doen dan nu het geval is in het statuut mensenhandel.

Scriptieprijs

Advocatenkantoor Brinkhof en internet provider XS4ALL organiseren ook in 2010 de Internet Scriptieprijs. Deze prijs wordt toegekend aan de beste juridische masterscriptie op het snijvlak van internet en recht.

Internettechnologie schept tal van nieuwe markten en nieuwe mogelijkheden, maar maakt het bijvoorbeeld ook steeds makkelijker om op grote schaal inbreuk te maken op de privacy van burgers en op intellectuele eigendomsrechten. Wetgeving en rechtspraak op het gebied van het 'internetrecht' zijn dan ook voortdurend in ontwikkeling.

Met de Internet Scriptieprijs willen Brinkhof en XS4ALL rechtenstudenten uitdagen zich te specialiseren in dit rechtsgebied van de toekomst. De prijs bestaat uit een geldbedrag van 1500 euro, een mobiel internetabonnement van XS4ALL én publicatie van de scriptie op de website www.internetscriptieprijs.nl. Scripties kunnen worden tot 15 november 2010 worden gestuurd naar inzending@internetscriptieprijs.nl. De scripties zullen worden beoordeeld door de jury, bestaande uit Nico van Eijk (hoogleraar media- en telecommunicatierecht aan de Universiteit van Amsterdam), Remy Chavannes (advocaat bij Brinkhof) en Niels Huijbregts (Public Affairs en woordvoering bij XS4ALL).

- Aa, S. van der (2010). *Stalking in the Netherlands. Nature and prevalence of the problem and the effectiveness of anti-stalking measures*, Antwerpen: Maklu Uitgevers.
- Boer, M. den & Kolthoff, E. (eds.) (2010). *Ethics and Security*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 224 blz., ISBN 978 90 8974 326 8.
- Bovenkerk, F., Easton, M., Gunther Moor, L. & Ponsaers, P. (2010). *Policing multiple communities*, Maklu.
- Cape, E., Namoradze, Z., Smith, R., Spronken, T. (2010). *Effective Criminal Defence in Europe*, Intersentia
- Cools, M., Kimpe, S. de, Dormaels, A., Easton, M., Enhus, E. Ponsaers, P., Walle, G. vande & Verhage, A. (2010). *Police, policing, policy and the city in Europe*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 287 blz., ISBN 978 90 8974 337 4.
- Corstens, G.J.M. (2010). *Europa en de veiligheid van de burger. Maaskantlezing 2010*. Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 36 blz., ISBN 978 90 585 0514 9.
- Harte, J.M., Kalmthout, W.D. van & Knüppe, J.J.M.C. (2010). *Forensisch psychiatrisch toezicht evaluatie van de testfase van een vernieuwde vorm van toezicht op tbs-gestelden*. Den Haag/Amsterdam: WODC/Vrije Universiteit, ISBN 978 94 907 7506 3, eindrapport.
- Hebberecht, P. (2010). *De verpaarsing van de criminaliteitsbestrijding in België*, Brussel: VUB press, 291 blz., ISBN 978 90 5487 512 3.
- Hoogenboom, B. (2010). *Politie in de netwerksamenleving: de havens van Rotterdam*. Dordrecht: SMVP.
- Huberts, L.W.J.C., Graaf, G. de (2010), *Klokkenluiders en veiligheid in organisaties*, Dordrecht: SMVP.
- Kempes, M.M., Pelt, L. van, Beerthuizen, M.G.C.J., Boom, J., Brugman, D. (2010). *Programma-integriteit en effecten van Stay in Love+. Een preventieprogramma voor 12-15 jarige VMBO scholieren dat partnergeweld beoogt te voorkomen*. Utrecht/Den Haag: Universiteit Utrecht/WODC, eindrapport.
- Kunst, M.J.J. (2010). *The burden of interpersonal violence. Examining the psychological aftermath of victimisation*. Z.u.
- Laethem, W. van (2010). *De Wet op de bijzondere inlichtingenmethoden*. Antwerpen: Intersentia, 298 blz., ISBN 978 90 5095 908 7.
- Leistra, G. (2010). *De wereld van de misdaad*. Amsterdam: Lebowski Publishers, 250 blz., ISBN: 978 90 488 0478 8.
- Leun, J. van der (2010). *Crimmigration*. Apeldoorn/Antwerpen: Maklu Uitgevers.
- Maes, E. (2010). *Van gevangenisstraf naar vrijheidsstraf: 200 jaar Belgisch gevangeniswezen*. Antwerpen: Maklu Uitgevers, 1228 blz., ISBN 978 90 466 0227 0.
- Malsch, M., Alberts, W.C., Keijser, J.W. de & Nijboer, J.F. (2010). *Beroepsverboden in Nederland: De strafrechtelijke ontzetting uit beroep of ambt nader bekeken*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 138 blz., ISBN 978 90 8974 248 3.
- Moolenaar, D.E.G. (2010). *Capaciteitsbehoefte Justitiële Ketens t/m 2015. Beleidsneutrale ramingen*. Den Haag: WODC, Cahiers 2010-09.
- Mulder, E. A. (2010). *Unraveling Serious Juvenile Delinquency: Risk and needs assessment by classification into subgroups*.
- Nabben, A.L.W.N. (2010). *High Amsterdam: ritme, roes*

en regels in het uitgaansleven. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

- Nelen, H., Leeuw, F. & Bogaerts, S. (2010). *Antiterrorismebeleid en evaluatieonderzoek: framework, toepassingen en voorbeelden*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 112 blz., ISBN 978 90 8974 310 7.
- Nijboer, J.F., Aa, N.M.D. van der & Buruma, T.M.D. (2010). *Strafrechtelijke opsporing en vervolging van vrouwelijke genitale verminking. De Franse praktijk*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, ISBN 978 90 8974 317 6.
- Oliemeulen, L., Luijteleaer, M. van, Shamma, Sara al & Wolf, J. (2010). *Geestelijke verzorging in detentie: visie van ingeslotenen op behoefte en aanbod*. Nijmegen/Den Haag: UMC St. Radboud (Onderzoekscentrum Maatschappelijke Zorg)/WODC, ISBN 978 94 90626 03 7, eindrapport.
- Palermo, G. B. (2010). *Severe personality disordered defendants and the insanity plea in the united States: a proposal for change*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 219 blz., ISBN 978 90 8974 258 2.
- Pauwels, L., Hardyns, W. M., Velde, M. van de (2010). *Social disorganisation, offending, fear and victimization: Findings from Belgian studies on the urban context of crime*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 306 blz. ISBN 978 90 8974 254 4.
- Pauwels, L., De Keulenaer, S., Deltenre, S., Deschamps, L., Elffers, H. Forceville, J. Goethals, J., Kerkab, R., Maes, E., Pleyzier, S., Ponsaers, P. & Van Daele, E. (eds.) *Criminografische ontwikkelingen. Van (victim)-survey tot penitentiaire statistiek*. Antwerpen: Maklu Uitgevers, 161 blz., ISBN 978 90 466 0372 7, Reeks Panopticon Libri, nr. 3.
- *Policing in Europe*, Antwerpen: Maklu Uitgevers.
- Reski, P. (2010). *Maffia: over peetvaders, priesters & pizzeria's*. Amsterdam: Lebowski Publishers, 250 blz., ISBN 978 90 488 0471 9.
- M. van San, S. Sieckelinck & M. de Winter, *Idealen op drift*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 978 90 5931 5600
- Schuyt, K. (2010). *Het spoor terug. J.B. Charles/W.H. Nagel, 1910-1983*. Amsterdam, Balans, 978 94 600 3240 0
- Siegel, D. (2010). *Maffia, diamanten en Mozart*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 32 blz., ISBN 978 90 8974 342 8 oratie Utrecht.
- Smelt, P., Habchi, R., Dekker, D. & Wal, W. van der (2010). *Straatcultuur. Effectieve aanpak van jeugdgroepen*, Amsterdam: SWP.
- Stokkom, B. van, Terpstra, J. & Gunther Moor, L. (red.). *De politie en haar opdracht: de kerntakendiscussie voorbij*. Antwerpen: Maklu-Uitgevers, 254 blz., ISBN 978 90 4660 345 1.
- Terpstra, J. (2010). *Het veiligheidscomplex: Ontwikkelingen, strategieën en verantwoordelijkheden in de veiligheidszorg*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 288 blz., ISBN 978 90 8974 280 3.
- Van Daele, D., Kooijmans, T. & Aa, P.M.E.M. van der (2010). *Criminaliteit en rechtshandhaving in de Euregio Maas-Rijn deel 3. De bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit in Nederland en België*. Antwerpen: Intersentia, 494 blz., ISBN 978 94 0000 082 7.
- Vrielink, J. (2010). *Van Haat Gesproken? Een rechtsantropologisch onderzoek naar de bestrijding van rasgerelateerde uitingsdelicten in België*
- Wingerden, S. van, Alberda, D., Moerings, M., Wartna, B.

& Wilemsen, J. van (2010). *Recidive en nazorg: onderzoek onder oud-bewoners van Exodus, DOOR, Moria & Ontmoeting*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 58 blz., ISBN 978 90 8974 316 9.

- Wolf, A. de, Doosje, B. (2010), *Aanpak van radicalisme. Een psychologische analyse*, Amsterdam: SWP.
- Wolf, W.J. van der (ed.) (2010). *War Crimes and International Criminal Law*. Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 700 blz. ISBN 978 90 588 7021 6.

Promoties

- **J. van Baardewijk**, Leiden, 19 oktober 2010: *Self-reported psychopathic traits and socio-emotional functioning in 9-12 year old children from the community*, faculteit geneeskunde.
- **B. M. Braun-Ekker**, Groningen, 21 juni 2010: *Dealing with a deviant group member*.
- **Bibi van Ginkel**, Utrecht, 18 juni: *The practice of the United Nations in combating terrorism from 1646-2008; Questions of legality and legitimacy* (Intersentia te Antwerpen, ISBN 978-94000-0076-6).
- **M.J.J. Kunst**, Tilburg, 12 mei 2010: *The burden of interpersonal violence: Examining the psychological aftermath of victimisation*.
- **Masja van Meeteren** laat in haar proefschrift *Life Without Papers. Aspirations, incorporation and transnational activities of irregular migrants in the Low Countries*
- **E. A. Mulder**, Rotterdam, 19 mei 2010: *Unraveling Serious Juvenile Delinquency: Risk and needs assessment by classification into subgroups*.
- **A.L.W.N. Nabben**, Amsterdam (UvA), 17 juni 2010: *High Amsterdam: ritme, roes en regels in het uitgaansleven*.
- **Miranda Sentse**, Groningen, 4 maart 2010: *Bridging contexts: the interplay between family, child and peers in explaining problem behavior in early adolescence*.
- **Jelle Sijtsema**, Groningen, 7 oktober 2010: *Adolescent aggressive behavior: Status and stimulation goals in relation to the peer context*.
- **Teun VandeVoorde**, Gent, 17 juni: *Contextanalyse van een mondiale golf van terrorisme. Casestudie: opkomst en verval van het jihaditerrorisme*.

Benoemingen, onderscheidingen enz.

Het College van bestuur van de Open Universiteit heeft dr. **Emile Kolthoff** benoemd tot bijzonder hoogleraar in de criminologie bij de faculteit Rechtswetenschappen. De Open Universiteit en de Juridische Hogeschool Avans-Fontys willen met deze bijzondere leerstoel hun samenwerking op het gebied van onderzoek een impuls geven.

Prof. mr. **Anja Oskamp** is door de Raad van toezicht van de Open Universiteit benoemd tot rector magnificus van de Open Universiteit.

Dr. **Edwin Bakker** is met ingang van 1 november 2010 benoemd tot hoogleraar Contraterrorisme aan de Universiteit Leiden. De leerstoel is ondergebracht bij het Leidse Instituut Bestuurskunde en bij Campus Den Haag.

Dr. **Patrick Van Calster** is per 1 september 2010 benoemd tot

hoogleraar Criminologie aan de Faculteit Rechtsgeleerdheid. Van Calster zal de criminologie benaderen vanuit zowel een sociaalwetenschappelijk als strafrechtelijk perspectief. Tot zijn benoeming was hij werkzaam als universitair hoofddocent bij het Instituut strafrecht en criminologie aan de Universiteit Leiden. Zijn onderzoeksgebieden en -interesses liggen op het terrein van ethiek en politionele/justitiële praktijken, met een bijzondere interesse voor informatiegestuurde politie en justitie.

Agenda

- Seminar 'Mensenhandel en de informele economie', 27 oktober, Centre for Information and Research on Organized Crime (CIROC), www.ciroc.nl
- Studiedag Vlaamse Vereniging voor Criminologie, 'Daderschap, slachtofferschap en onveiligheidsbeleving van jonge adolescenten', 14 oktober 2010, www.law.ugent.be/decaan/incoming/101014-studiedag-VVC.pdf
- Congres, De doodstraf voorbij, 28-29 oktober, Maastricht, Maastricht Centre for Human Rights van Maastricht University, www.maastrichtuniversity.nl.
- De rol van ouders bij gestrafte jongeren, 10 november 2010, Antropia Driebergen, www.kerckebosch.nl
- Studiedag, '20 jaar Private veiligheid', 10 november 2010, Provinciehuis Leuven, Yves.stevens@politeia of tel. 02 289 26 12.
- Studiebijeenkomst, 'Lichamelijke integriteit in detentie', 11 november, Vereniging voor Penitentiair recht En Penologie (pep), www.verenigingpep.nl
- Studiedag, 'De aanpak van faillissementsfraude', 18 november 2010, Holiday Inn Amsterdam, www.kerckebosch.nl.
- Conferentie, 'Risicotaxatie bij huiselijk geweld', 24-25 november, Utrecht, International Victimology Institute Tilburg (INTERVICT), www.tilburguniversity.nl/inter-vict/conference/2010/
- Interstedelijke criminologie dag 2010, 26 november, Erasmus Universiteit Rotterdam, info@icdag.nl.
- Symposium, 'Herstelrecht, democratie en actief burgerschap', 3 december, Tijdschrift voor Herstelrecht in samenwerking met het Willem Pompe Instituut voor Strafrechtswetenschappen, Universiteit Utrecht en de vakgroep strafrecht van de Erasmus Universiteit Rotterdam.
- Internationale studiedag OPZC Rekem (België), 9-10 december Alden Biesen, www.opzcrekem.be.

COLOFON

Redactie:

M. Boone en M. Soudijn m.m.v. A. Baars, W. van der Wagen

De Criminoloog wordt 3 x per jaar per e-mail verzonden aan de leden van de Nederlandse Vereniging voor Criminologie en abonnees van het Tijdschrift voor Criminologie - TvC.

Correspondentieadres:

De Criminoloog, t.a.v. Adriëne Baars
Postbus 71304
1008 BH Amsterdam

redactie.tvc@nscr.nl
www.criminologie.nl/nvk,
waar u zich ook kunt aanmelden als lid van de NVK